

העיר הרומית והעיר הביזנטית – המשכיות, שינוי ושקיעה (מהמאה ה-3 עד המאה ה-7)

סמינר לתואר ראשון שנת הלימודים תשע"ד, סמסטר א'

שם המרצה: אבשלום לניאדו

א) לקסיקונים

- 1) *Brill's New Pauly: Antiquity: Encyclopaedia of the Ancient World*, ed. H. Cancik, Leiden 2002-.
- 2) *Late Antiquity: A Guide to the PostClassical World*, ed. G. Bowersock (*et. alii*), Cambridge Mass. 1999.
- 3) *The Oxford Classical Dictionary*, 3rd edition, ed. S. Hornblower, A. Spawforth, Oxford 1996.
- 4) *The Oxford Dictionary of Byzantium*, ed. A.K. Kazhdan, vol. I-III, Oxford 1990.

ב) כלי עזר ביבליוגרפיים

- 1) Bowden, W. (ed.), *Social and Political Life in Late Antiquity*, Leiden & Boston 2006.
- 2) Rollins, A.M., *Rome in the Fourth Century A.D. An Annotated Bibliography*, Jefferson North-Carolina 1991.

ג) ספרים וקבצי מאמרים

- 1) Brogiolo, G.P. and Ward-Perkins, B. (ed.), *The Idea and Ideal of the Town between Late Antiquity and the Early Middle Ages*, Leiden 1999.
- 2) Henning, J., *Post-Roman Towns: trade and settlement in Europe and Byzantium*, 2 volumes, Berlin & New York 2007.
- 3) Hohlfelder, R.L., *City, Town and Countryside in the Early Byzantine Era*, New York 1982.
- 4) Jones, A.H.M., *The Greek City from Alexander to Justinian*, Oxford 1940.
- 5) Jones, A.H.M., *Cities of the Eastern Roman Provinces*, 2nd edition, Oxford 1971.
- 6) Krause, J.-U., Witschel, Ch. (ed.), *Die Stadt in der Spätantike – Niedergang oder Wandel ?*, Stuttgart 2006.
- 7) Laniado, A., *Recherches sur les notables municipaux dans l'empire protobyzantin*, Paris 2002.
- 8) Liebeschuetz, J.H.W.G., *Decline and Fall of the Roman City*, Oxford 2001.
- 9) Rich, J. (ed.), *The City in Late Antiquity*, London 1992.
- 10) Saradi, H., *The Byzantine City in the Sixth Century: Literary Images and Historical Reality*, Athens 2006.

- 11) Spieser, J.-M., *Urban and Religious Spaces in Late Antiquity and Early Byzantium*, Aldershot, Hampshire 2001.
- 12) Zavagno, L., *Cities in Transition: Urbanism in Byzantium Between Late Antiquity and the Early Middle Ages (500-900 AD.)*, Oxford 2009.

(ד) מאמרים ופרקים מתוך ספרים

- 1) דן, ירון, "הקרס וסיעותיו (הכחולים והירוקים) בארץ-ישראל בתקופה הביזנטית", *קתדרה* ד (תשל"ז), עמ' 133-145 (נסרק בספרייה – מס' מערכת 001990229).
- 2) שצמן, ישראל, *האימפריה הרומית ומורשתה, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, תל-אביב תשס"ב*, עמ' 46-52; עמ' 164-199.
- 3) Angold, M., "The Shaping of the Medieval Byzantine City", *Byzantinische Forschungen* 10 (1985), pp. 1-37.
- 4) Holum, K., "The Classical City in the Sixth Century: Survival and Transformation", in M. Maas (ed.), *The Cambridge Companion to the Age of Justinian*, Cambridge 2005, pp. 87-112.
- 5) Jones, A.H.M., *The Later Roman Empire: A Social, Economic and Administrative Survey*, Oxford 1964, chapter XIX: The Cities (vol. I, pp. 712-766).
- לגרסה מקוצרת של ספר זה ראה:
- 6) Jones, A.H.M., *The Decline of the Ancient World*, London 1966.
- 7) Kennedy, H., "From polis to madina: Urban Change in Late Antique and Early Islamic Syria", *Past and Present* 106 (1985), pp. 3-27.
- 8) Kennedy, H., "The Last Century of Byzantine Syria: A Reinterpretation", *Byzantinische Forschungen* 10 (1985), p. 141-183.
- 9) Koder, J., "The Urban Character of the Early Byzantine Empire: Some Reflections on a Settlement Geographical Approach to the Topic", *The 17th International Byzantine Congress. Major Papers*, New York 1986, pp. 155-187 (נסרק בספרייה – מס' מערכת 002173097).
- 10) Lavan, L., "A.H.M. Jones and The Cities, 1964-2004", in D.M. Gwynn (ed.), *A.H.M. Jones and the Later Roman Empire*, Leiden & Boston 2008, pp. 167-191 (נסרק בספרייה – מס' מערכת 002173066).
- 11) Liebeschuetz, J.H.W.G., "Administration and Politics in the Cities of the fifth to the mid-seventh centuries: 425-640", *The Cambridge Ancient History*, 3rd edition, vol. 14: *Late Antiquity: Empire and Successors, A.D.-425-600*, Cambridge 2000, pp. 207-237.
- 12) Liebeschuetz, J.H.W.G., "Transformation and Decline: Are the Two Really Incompatible ?", in J.-U. Krause and Ch. Witschel (ed.), *Die Stadt in der Spätantike – Niedergang oder Wandel ?*, Stuttgart 2006, pp. 463-483 (נסרק בספרייה – מס' מערכת 002173074).

- 13) Loseby, S.T., "Mediterranean Cities", in Ph. Rousseau (ed.), *A Companion to Late Antiquity*, Oxford 2009, pp. 139-155.
- 14) Spieser, J.-M., "The City in Late Antiquity: A Re-Evaluation", in *Urban and Religious Spaces in Late Antiquity and Early Byzantium*, Aldershot, Hampshire 2001 (**מס' 002173076 מערכת - בספרייה**).
- 15) Ward-Perkins, B., "The Cities", *The Cambridge Ancient History*, 3rd edition, vol. 13: *The Late Empire, A.D. 337-425*, Cambridge 1998, pp. 371-410.
- 16) Ward-Perkins, B., "Continuists, Catastrophists, and the Towns of Post-Roman Northern Italy", *Papers of the British School at Rome*, 65 (1997), pp. 157-176 (– **מס' 002173098 מערכת בספרייה**).
- 17) Whittow, M., "Ruling the late Roman and the early Byzantine City: A Continuous History", *Past and Present* 33 (1990), pp. 1-29.
- 18) Wickham, Ch., *Framing the Early Middle Ages: Europe and the Mediterranean, 400-800*, Oxford 2005, ch. 10: "Cities", pp. 591-692.

ה) ספרים על ערים באזורים שונים

- 1) דן, ירון, *חיי העיר בארץ ישראל בשלהי העת העתיקה*, ירושלים תשמ"ד (עמ' 9-29 נסרקו בספרייה – מס' מערכת **002173001**).
- 2) Adam, R., *Late Roman Towns in Britain: Rethinking Change and Decline*, Cambridge 2011.
- 3) Alston, R., *The City in Roman and Byzantine Egypt*, London 2002.
- 4) Bagnall, R.S., *Egypt in Late Antiquity*, Princeton 1993, chapter 2: "The Cities", pp. 45-109.
- 5) Brandes, W., *Die Städte Kleinasien im 7. Und 8. Jahrhundert*, Amsterdam 1989.
- 6) Dally, O. / Ratté Ch., *Archaeology and the Cities of Asia Minor in Late Antiquity*, Ann Arbor 2011.
- 7) Foss, C., *Cities, Fortresses and Villages of Byzantine Asia Minor*, London 1996.
- 8) Kulikowski, M., *Late Roman Spain and its Cities*, Baltimore 2004.
- 9) Lepelley, C., *Les cités de l'Afrique romaine au Bas-Empire, I-II*, Paris 1979-1981.
- 10) Leone, A., *Changing Townscapes in North Africa from Late Antiquity to the Arab Conquest*, Bari 2007.
- 11) Sears, G., *Late Roman African Urbanism*, Oxford 2007.